

Instagram sukupuolittuneen politiikan alustana

HANNA YLÖSTALO
HEINI KINNUNEN

TIIVISTELMÄ Artikkelitarkastelee Instagramia sukupuolittuneen politiikan alustana ja kysyy, millaista on Instagramin politiikka. Aineistona on Sanna Marinin hallituksen viiden keskeisen naisministerin Instagram-kuvat vuodelta 2021 (N=915) ja Instagram-tarinat huhtikuulta 2022 (N=550). Lukutapa yhdistää määrällistä ja laadullista sisällönanalyysia. Artikkelitarkastelee epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen käsitteiden avulla Instagramin sukupuolittunutta politiikkaa. Analyysi osoittaa, että Instagramin sukupuolittunut politiikka muotoutuu yksityisen ja julkisen, maskuliinisen ja feminiinisen, poliittisten erojen ja yhteistyön sekä epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen jännitteissä. Se rakentuu vahvasti parlamentaarisen, maskuliinisen asiapolitiikan käytäntöjen ympärille, mutta hyödyntää samalla Instagramille tyypillisiä, feminiinisiä arjen politiikan piirteitä. Instagram monipuolistaa politiikan sukupuolittuneita representaatioita, mutta kanavoi vain vähän konkreettisia tasa-arvopoliittisia sisältöjä.

Asiasanat: epäpolitisoituminen, Instagram, sosiaalinen media, sukupuoli, tasa-arvopoliittikka

JOHDANTO

[...] kiinnostavampaa kuin se, mitä Sanna Marinin Instagram-tililtä löytyy, on se, mitä hänen sometileiltään ei enää löydy. Niistä on kadonnut politiikka. (Junkkari 2021.)

Yllä oleva politiikan toimittajan huomio Sanna Marinin Instagram-tilistä on yksi monista esimerkeistä, joilla julkisessa keskustelussa tartuttiin poliitikkojen ja etenkin entisen pääministerin sosiaalisen median käyttöön Marinin hallituskaudella (2019–2023). Tässä artikkelissa tarkastelemme Instagramia politiikan alustana. Vastoin julkisessa keskustelussa esiintynyttä käsitystä Instagramin epäpoliittisuudesta ajattelemme sen olevan tärkeä politiikan areena. Poliittikkaa tehdään kontekstin ehdoilla: torikahveilla tehdään erilaista politiikkaa ja eri tavalla kuin eduskunnassa tai sosiaalisessa mediassa, ja poliittinen julkisuus toimii Instagramissa eri tavalla kuin *Ylen* Uutisissa (ks. Gillespie 2010). Meitä kiinnostaa, millaista on Instagramin politiikka.

Tutkimme Marinin hallituksen ”viisikoksi” mediassa kutsutun viiden keskeisen ministerin ja puoluejohtajan Instagramia heidän hallituskaudellaan: opetus- ja kulttuuriministeri, vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Anderssonin, oikeusministeri ja ruotsalaisen kansanpuolueen puheenjohtaja Anna-Maja Henrikssonin, pääministeri, sosiaalidemokraattien puheenjohtaja Sanna Marinin, ympäristöministeri (sisäministeri vuosina 2019–2021) ja vihreiden puheenjohtaja Maria Ohisalon, sekä valtiovarainministeri (tiede- ja kulttuuriministeri vuosina 2020–2021), keskustan puheenjohtaja Annika Saarikon. He olivat paitsi tarkasteluajankohdan merkittävimpiä suomalaisia poliitikkoja, myös aktiivisia Instagramin käyttäjiä. Aineistomme koostuu näiden viiden poliitikon Instagram-kuvista vuodelta 2021 (N=915) sekä Instagram-tarinoista (24 tuntia säilyvistä kuvista ja lyhyistä videoista) huhtikuulta 2022 (N=550). Analysoimme sekä kuvia että kuvatekstejä, mutta emme niiden kommentteja.

Instagramista on muiden sosiaalisen median alustojen, kuten Facebookin ja Twitterin/X:n, ohella tullut viime vuosina keskeinen poliittisen julkisuuden areena. Poliitikkojen Instagramin käytöstä tiedetään aiemman tutkimuksen perusteella heidän käyttävän sitä äänestäjiä puhuttelevan rehellisen, älykkään ja luotettavan henkilöbrändin rakentamiseen (Lalancette ja Raynaud 2019) sekä omien poliittisten näkemysten ja toiminnan avoimeen esittelyyn esimerkiksi poliitisten iskulauseiden avulla (Mahoney ym. 2016). Niin ikään tiedetään, että poliitikkojen Instagram-viestinnälle on tyypillistä yksityiselämän, politiikan käytäntöjen ja poliittisten sisältöjen yhdistely (Bast 2021). Lisäksi tiedetään, että vaikka Instagram alustana perustuu henkilökohtaisten sisältöjen tuottamiseen ja jakamiseen, poliitikot ovat Instagramissa pikemmin ammattiroolissa kuin yksityishenkilöinä: kuvat esittävät tavallisimmin politiikan tyypillisiä areenoja ja toimia, kuten istuntosaleja ja virallisia tapaamisia (Brands ym. 2021; Peng 2021). Vähemmälle huomiolle on jäänyt, millaista on Instagramin politiikka. Tätä selvitämme artikkelissa Suomen kontekstissa, aikana, jolloin Suomen politiikkaa johti viisi naista.

Tarkastelemme Instagramia sukupuolittuneen politiikan alustana. Suomi ja muut Pohjoismaat ovat maailman kärkimaita naisten poliittisessa edustuksessa, mutta politiikka on monella tapaa sukupuolittunutta. Tilanne, jossa hallituksen tärkeimmät ministerit ja puoluejohtajat ovat naisia, on poikkeuksellinen: Sanna Marin esimerkiksi on vasta kolmas nainen pääministerinä ja toinen nainen 1899 perustetun sosiaalidemokraattisen puolueen johdossa. Poliittikan instituutiot ovat miesten miehille luomia, minkä vuoksi monet niiden epäviralliset ja pii-

loiset normit, käyttäytymissäännöt ja sopivuuden mittarit ovat miehisiä (Chappell ja Waylen 2013). Myös politiikan julkisuus on sukupuolittunutta, ja miespoliitikot pääsevät edelleen naispoliitikkoja useammin ja monipuolisemmin ääneen perinteisessä mediassa (Ritchie 2013; Van der Pas ja Aaldering 2020). Instagram mahdollistaa naispoliitikoille näkyvyyden ja poliittisen viestinnän alustalla, jossa naisellisiksi mielletyt asiat, kuten arki, perhe, sosiaaliset suhteet ja tunteet, ovat keskeisiä (Caldeira ym. 2018). Tutkimalla viiden keskeisen naispoliitikon Instagramia pyrimme ymmärtämään sitä sukupuolittuneen politiikan alustana, joka toimii maskuliinisen institutionalisoituneen politiikan ja feminiinisen sosiaalisen median jännitteessä.

Analysoimme Instagramin sukupuolittunutta politiikkaa epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen käsitteiden avulla. Epäpolitisoitumisella viittaamme politiikan poliittisen luonteen häivyttämiseen ja poliittisen tilan kaventumiseen (Fawcett ym. 2018; Flinders ja Wood 2014). Politisoitumisella viittaamme yhteiskunnallisten kysymysten avaamiseen poliittisille kamppailuille (Sørensen ja Torfing 2017). Instagramin vuorovaikutukselle on tyypillistä yhteisön rakentaminen ja samanlaisuuden korostaminen (Peng 2021), mikä herättää kysymyksen politiikalle olennaisten kamppailujen mahdollisuudesta. Meitä kiinnostaa, miten politiikkaan oleellisesti kuuluvat arvot, ideologiat, erimielisyydet, konfliktit ja kollektiivinen toiminta näkyvät poliitikkojen Instagramissa. Tuomme mukaan sukupuolinäkökulman tarkastelemalla epäpolitisoitumista myös sukupuolittuneen vallan sivuuttamisena ja politisoitumista sen näkyväksi tekemisenä (ks. Elomäki ja Ylöstalo 2021). Analyysimme muodostuu kolmen politiikan elementin ympärille: poliitikon persoonan ja arjen eli ihmisen, politiikan käytäntöjen ja politiikan sisältöjen. Nämä ovat keskeisiä sukupuolittuneen politiikan (Kantola ja Lombardo 2017) sekä poliitikkojen Instagramin (Bast 2021; Mahoney ym. 2016) elementtejä.

Kysymme: Millaista on Instagramin politiikka ja millä tavoin se on sukupuolittunutta? Millaisia epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen sukupuolittuneita prosesseja Instagram alustana mahdollistaa ja kanavoi? Empiirinen kontribuutiomme liittyy suomalaisten poliitikkojen Instagramin sisällön systemaattiseen erittelyyn. Poliitikoilla ei ole vakiintunutta tapaa käyttää Instagramia, joten viisi keskenään melko erilaista Instagram-tiliä ja 1 465 julkaisua tarjoavat näkyvän erilaisiin tapoihin hyödyntää Instagramia politiikassa. Lisäksi täydennämme Instagramia koskevaa tutkimusta analysoimalla alustan sukupuolittunutta politiikkaa sekä sitä, miten alusta konventioineen mahdollistaa ja rajoittaa tällaista politiikkaa. Osoitamme, että tutkimiemme poliitikkojen Instagramin käyttö on leimallisesti politiikan arjen sekä ministerin ja puoluejohtajan työn kuvausta. Samalla politiikka näytetään pikemmin käytännöllisenä kuin ideologisena toimintana. Poliitikalle leimallisten kamppailujen sijaan aineistossa korostuukin yhteistyö, jossa hyödynnetään Instagramin sukupuolittuneita konventioita, kuten tyttökaveriestetiikkaa (ks. Kanai 2017).

Aluksi tarkastelemme Instagramia tutkimuskontekstina aiemman tutkimuksen avulla. Sitten esittelemme teoreettisen viitekehiksemme sekä aineistomme ja lukutapamme. Analyysimme jäsentyy neljään osaan. Ensimmäisessä kuvailemme aineiston keskeiset piirteet määrällisen sisällönanalyysin avulla. Sitä seuraa kolme aineistojen tulkitsevaan lähiluentaan perustuvaa lukua, joista ensimmäisessä fokuoimme poliitikon persoonaan ja arkeen, toisessa politiikan käytäntöihin ja kolmannessa politiikan sisältöihin Instagramissa. Analyysimme tuo esiin Instagramin sukupuolittuneen politiikan jännitteitä, joita pohdimme johtopäätösosiossa.

SUKUPUOLITTUNUT POLITIIKKA SOSIAALISESSA MEDIASSA

Instagram on lokakuussa 2010 avattu ilmainen sosiaalisen median palvelu kuvien ja videoiden jakamiseen. Sitä käytetään pääsääntöisesti mobiililaitteilla. Vuodesta 2016 lähtien Instagramissa on voinut julkaista myös tarinoita eli enintään 15 sekuntia kestäviä kuvia tai videoita, jotka ovat katsottavissa 24 tuntia julkaisusta, ellei julkaisija valitse niitä erikseen säilyviksi.

Sosiaalisesta mediasta on 2010-luvulla tullut tärkeä viestintäkanava poliitikoille, puolueille, kansalaisjärjestöille, yksilövaikuttajille ja muille poliittisille toimijoille. Sen on katsottu olevan hyödyllinen etenkin naispoliitikoille, jotka pystyvät sosiaalisessa mediassa ohittamaan perinteisen median sukupuolitettun portinvartioinnin viestimällä suoraan yleisöilleen (Caldeira ym. 2018). Perinteisessä mediassa naispoliitikot saavat edelleen miespoliitikkoja vähemmän huomiota ja huomio kiinnittyy usein stereotyyppisesti naisellisina pidettyihin asioihin ja kysymyksiin, kuten ulkonäköön, vaatekaapin sisältöön ja perhesuhteisiin (Ritchie 2013; Van der Pas ja Aaldering 2020). Naiset ovat vähemmistössä myös perinteisen median sisältöjen tuottajina (Kanai ja Dobson 2016). Instagramin kaltaiset sosiaalisen median alustat, joita voi käyttää omalla kännykällä osana arkipäivää, ovat yksinkertaistaneet, arkipäiväistäneet ja tasa-arvoistaneet visuaalisen sisällön tuottamista, editointia ja jakelua (Caldeira ym. 2018, 24).

Instagramille on tyypillistä sosiaalisuus: paitsi että kuvia voi katsoa, niistä voi tykätä, niitä voi kommentoida ja jossain määrin myös jakaa. Se toimii itsen esittämisen ja sosiaalisten suhteiden rakentamisen alustana kanavoiden alustan käyttäjien kesken positiivisiksi koettuja affekteja, kuten itsevarmuutta ja ystävällisyyttä. Läheisyyttä voidaan rakentaa myös haavoittuvuutta korostamalla, esimerkiksi henkilökohtaisista murheista kertomalla. (Crepax 2020; Kanai 2017). Toimiessaan läheisyyden rakentamisen alustana Instagram eroaa etenkin Twitteristä/X:sta, jolle erimielisyydet ja konfliktit ovat tyypillisiä (Peng 2021, 148). Muiden julkisuuden areenojen ja sosiaalisen median alustojen tavoin tosin myös Instagramissa on vihamielistä kommentointia, jonka kohteena tutkimamme poliitikkonaisetkin usein ovat (ks. Meriläinen 2022). Jätämme Instagramissa tapahtuvan vuorovaikutuksen oman tarkastelumme ulkopuolelle ja analysoimme vain kuvia ja kuvatestejä, emme niiden saamia reaktioita. Instagram sosiaalisen vuorovaikutuksen mediana kuitenkin muokkaa myös kuvien sisältöä ja esittämisen tapaa esimerkiksi vuorovaikutuksen positiivisten sävyjen ja konfliktien kaihtamisen konventioiden myötä. Tältä osin Instagramin sosiaalisuus tulee osaksi myös omaa analyysiamme.

Instagram on sosiaalisena mediana arkinen ja epämuodollinen. Kuvat kuitenkin tapaavat olla huolellisesti valikoituja ja kauniita, sillä niitä voi helposti muokata erilaisilla filttareilla (Pereira Caldeira 2021; Savolainen ym. 2022). Visuaalisuus on etusijalla, ja kuvatekstit ovat yleensä verrattain lyhyitä. Alustalla tapahtuvalle itsen esittämiselle on tyypillistä yksilöllisen, tarkoituksella valikoidun, tyylitellyn ja editoidun somepersoonan rakentaminen ja esittäminen. Miellyttävyyttä rakennetaan ristiriitaisin keinoin: esimerkiksi kritisoidulla kuvateksteissä konventionaalisia kauneushanteita ja kehonormeja ja samalla julkaisemalla näitä ihanteita ja normeja mukailevia kuvia itsestä. (Caldeira ym. 2018; Mahoney 2020.) Poliitikassa somepersoonaa rakentuu suhteessa paitsi alustaan ja sen konventioihin, myös siihen, miten poliitikot sukupuolittuneina ja puoluettaan edustavina henkilöinä on tavattu mediakulttuurissa esittää. Instagramissa poliitikot siis paitsi esittävät itsensä tavalla, jolla haluavat tulla nähdyiksi, myös tavalla, joka on sekä alustalle että poliitikalle tai (nais)poliitikolle tyypillistä (ks. Brands ym. 2021; Gillespie 2010).

Instagramista on tullut myös erityisesti visuaalisuutta, voimaantumista ja positiivisia affekteja korostavan populaarifeminismin areena (Banet-Weiser 2018). Feminismin kontekstissa Instagramin politiikasta on käytetty myös nimityksiä arjen politiikka (Caldeira ym. 2018; Highfield 2016) ja arjen aktivismi (Vivienne ja Burgess 2012). Näillä käsitteillä on tuotu esiin (itse) representaation poliittista potentiaalia (ks. Ghosh 2016), esimerkiksi sitä, miten Instagramissa on mahdollista tuoda esiin perinteistä mediaa moninaisempia sukupuolen representaatioita (Caldeira ym. 2018; Mahoney 2020). Tällaiselle aktivismille on tyypillistä myös poliittisten teemojen jäsentyminen henkilökohtaisten kokemusten ja intressien ympärille. Feministisessä kulttuurin- ja mediatutkimuksessa on kuitenkin usein suhtauduttu kriittisesti Instagram-feminismin kriittiseen potentiaaliin. Visualisoituneen alusta-aktivismin on sanottu keskittyvän voimaantumisen tunteeseen mutta sivuuttavan rakenteellisen epätasa-arvon sekä lainaavan feminismin perinnettä, kieltä ja aiheita ilman niiden kriittistä substanssia (esim. Crepax 2020; Kanai 2017; Savolainen ym. 2022).

EPÄPOLITISOITUMISEN JA POLITISOITUMISEN PROSESSIT INSTAGRAMIN POLITIIKAN ANALYYSISSÄ

Analysoimme Instagramin sukupuolittunutta politiikkaa epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen käsitteiden avulla. Epäpolitisoituminen viittaa käsitteenä politiikan poliittisen luonteen häivyttämiseen ja poliittisen tilan kaventumiseen (Fawcett ym. 2018; Flinders ja Wood 2014). Siinä missä politiikan tutkimuksen analyysit epäpolitisoitumisesta ovat keskittyneet etenkin teknokraattiseen hallintaan ja poliittisten ongelmien määrittelyyn käytännöllisiksi tiedon ja järjen avulla ratkaistaviksi kysymyksiksi, Instagramissa epäpolitisoituminen liittyy pikemmin poliittisten kamppailujen puuttumiseen sekä viestintään ilman vastaväitteitä. Sekä politiikan perinteisillä areenoilla että Instagramissa epäpolitisoitumisessa on kyse siitä, että poliittiset kysymykset näyttäytyvät politikoinnin ulkopuolisina. Politisoituminen puolestaan tarkoittaa tässä kehyksessä yhtäältä yhteiskunnallisten kysymysten avaamista poliittisille kamppailuille, toisaalta oman poliittisen toiminnan ideologisuuden tunnistamista ja tunnustamista (Sørensen ja Torfing 2017). Tarkastelemme epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen käsitteiden avulla sitä, millä tavoin politiikkaan oleellisesti kuuluvat arvot, ideologiat, erimielisyydet, konfliktit ja kollektiivinen toiminta näkyvät poliitikkojen Instagramissa.

Politiikan tutkimuksessa epäpolitisoitumista on tarkasteltu aiemmin etenkin poliittisen hallinnan kysymyksenä ja vakiintuneissa poliittisissa instituutioissa (Fawcett ym. 2018). Tuomme tarkasteluun mukaan toisenlaisen politiikan kentän: sosiaalisen median. Lisäksi tuomme feministisestä politiikan tutkimuksesta sukupuolinäkökulman. Poliitiikan tutkimuksessa epäpolitisoitumisen ilmiö liitetään poliittisten intressien ja ilmiöiden kiistämiseen yleensä, kun taas feministinen politiikan tutkimus on korostanut epäpolitisoitumiseen kuuluvaa sukupuolen ja sukupuolittuneen vallan kiistämistä (Elomäki ja Ylöstalo 2021; Ylöstalo 2020a). Vaikka Instagramissa sukupuoli ja sukupuolittunut valta ovat periaatteessa läsnä esimerkiksi naisten voimaantumista tarkastelevissa sisällöissä, ne korostavat, kuten edellä totesimme, pikemmin feminismin esitystä kuin sisältöä. Analyysissa tarkastelemme epäpolitisoitumista ja politisoitumista

kaksitasoisena ilmiönä, joka pitää sisällään yleisen ideologioiden, erimielisyyden ja kollektiivisen toimijuuden sekä sukupuolen ja sukupuolittuneen vallan sivuuttamisen tai korostamisen (ks. Elomäki ja Ylöstalo 2021). Kiinnitämme siis katseemme siihen, millaisia sukupuolittuneen politiikan tiloja Instagram alustana mahdollistaa tai sulkee pois.

Analysoidaksemme Instagramia politiikan alustana tuomme mukaan kolme keskeistä politiikan elementtiä: poliitikon persoonan ja arjen eli ihmisen, politiikan käytännöt ja politiikan sisällöt. Poliitikon persoonan keskeisyys liittyy kahteen nykypolitiikan piirteeseen: henkilöitymiseen, eli politiikan fokusoitumiseen yhä enemmän yksittäisiin poliitikkoihin puolueiden, poliittisten instituutioiden tai politiikan sisältöjen sijaan, sekä yksityistymiseen, eli poliitikkojen esittämiseen ja esiintymiseen yhä useammin yksityishenkilönä pikemmin kuin joidenkin ihmisryhmien edustajana ja julkisessa roolissa (Adam ja Maier 2010). Poliitiikan käytäntöjen keskeisyys liittyy politiikan instituutioiden ja poliittisten prosessien merkitykseen politiikassa (Chappell ja Waylen 2013). Poliitiikan sisällöt puolestaan ovat sidoksissa sekä politiikan käytäntöihin (Rönblom 2017) että poliitikon persoonaan (Highfield 2016). Aiemmassa Instagramia ja parlamentaarista politiikkaa käsittelevässä tutkimuksessa on vaihtelevasti otettu huomioon näitä kaikkia elementtejä, mutta persoona tai arki on usein nähty irralliseksi poliittisesta (Bast 2021). Feminististä politiikan tutkimusta seuraten näemme henkilökohtaisen ja yksityisen erottamattomana osana poliittista (ks. Young 1990), samoin kuin näemme kaikki kolme politiikan elementtiä sukupuolittuneina (ks. Kantola ja Lombardo 2017). Analyysissa tarkastelemme, miten Instagramin politiikka muotoutuu ihmisen, käytäntöjen ja sisältöjen kautta sekä millaisia epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen prosesseja se alustana mahdollistaa ja kanavoi.

AINEISTO JA MENETELMÄ

Aineistomme koostuu hallitusviisikon eli Marinin hallituksen viiden keskeisen ministerin ja puoluejohtajan Instagram-kuvista kuvateksteineen vuodelta 2021 sekä tarinoista kuukauden ajalta huhtikuussa 2022. Ajankohdat valikoituivat osin sattumalta: aloitimme aineistonkeruun maaliskuussa 2022, ja 2021 oli edellinen kokonainen vuosi ja huhtikuu 2022 seuraava kokonainen kuukausi. Halusimme aineistoon yhden kokonaisen vuoden voidaksemme seurata politiikan vuodenvaihtoa toistuvine rituaaleineen, kuten budjettineuvotteluineen. Tarinat olisi ollut parempi kerätä samana vuonna kuin kuvat, mutta koska aloitimme aineistonkeruun jälkikäteen, ei vuorokaudessa katoavia tarinoita ollut enää mahdollista kerätä. Kuvajulkaisujen ja tarinoiden vertailu samana ajanjaksona jää siis tulevien tutkimusten aiheeksi.

Aineistossamme on yhteensä 915 kuvaa ja 550 tarinaa, kaikkiaan 1 465 julkaisua. Kuviin emme ole ottaneet mukaan videoita, ja mikäli yhdessä julkaisussa on useampi kuin yksi kuva, olemme ottaneet mukaan analyysiin vain ensimmäisen kuvista. Kokosimme kuvajulkaisut linkkeinä Exceliin, jota käytimme myöhemmin myös kuvien luokitteluun. Tarinoista puolestaan olemme ottaneet kuvakaappaukset. Ne eivät mahdollista videoiden tarkastelua videomuodossa, mutta koska iso osa tarinoista on kuvia ja videoissa on usein tekstiä, kuvakaappaukset antavat melko hyvän kuvan aineistosta. Olemme aineistoa kerätessämme katsoneet videot (jotka usein ovat vain muutaman sekunnin mittaisia) kokonaan varmistaaksemme, ettei mitään analyysimme kannalta

oleellista jää ulkopuolelle. Koska poliitikkojen Instagram on julkisesti saatavilla ja osa poliitikkojen poliittista toimintaa, jonka kuuluukin olla julkista, ei aineistonkeruuseen liity erityisiä eettisiä kysymyksiä.

Taulukko 1. Instagram-aineisto

	Andersson	Henriksson	Marin	Ohisalo	Saarikko
Julkaisut 2021	112	203	176	330	94
Tarinat 4/2022	48	274	70	59	99
Yhteensä	160	477	246	389	193

Hallitusviisikko on suomalaisen politiikan kentällä ja myös maailmanlaajuisesti monella tapaa ainutlaatuinen. Paitsi että viisikon kaikki jäsenet ovat naisia, he ovat Henrikssonia lukuun ottamatta alle 40-vuotiaita ja pienten lasten äitejä. Tarkasteluajankohtana Andersson ja Ohisalo olivat myös jonkin aikaa vanhempainvapaalla. Vaikka heillä oli tuona aikana sijainen puoluejohtajan ja ministerin tehtävissä, olemme ottaneet myös tämän ajanjakson mukaan tarkastelumme, sillä he ovat julkaisseet Instagramissa myös vanhempainvapaansa aikana.

Yhdistämme analyysissa määrällistä ja laadullista sisällönanalyysia. Instagram-tutkimuksessa ei ole vakiintunutta tapaa järjestää kuva-aineistoa, vaan erilaisissa tutkimusasetelmissä on käytetty erilaisia jaotteluja (Brands ym. 2021). Tarkastelemme epäpolitisoitumista ja politisoitumista kolmen edellä kuvatun sukupuolittuneen politiikan keskeisen elementin avulla: ihmisen, politiikan käytäntöjen ja politiikan sisältöjen. Vastaavia jaotteluja on käytetty myös aiemmassa Instagram-tutkimuksessa, josta sovellamme etenkin Jamie Mahoneyn kanssakirjoittajineen (2016) käyttämää jaottelua. He jaottelivat tutkimiansa poliitikkojen kuvat neljään luokkaan: poliittinen ilmaisu (omien poliittisten näkemysten esittely), symbolismi (identiteetin tai poliittisten näkemysten symbolinen ilmaisu), egosentrismi (itseä esittävät kuvat, joilla ei ole ilmeistä poliittista sisältöä) ja prosessin dokumentointi (politiikan tekemisen käytännöt). Hyödynnämme jaottelusta ajatusta politiikan sisältöjen ja politiikan käytäntöjen erottamisesta toisistaan sekä poliitikon ammatilliseen rooliin suoraan liittymättömien kuvien erottamista omaksi luokaksi.

Jaottelimme siis julkaisut (sisältäen kuvan ja kuvatekstin) ja tarinat kolmeen luokkaan: 1) ihminen, 2) politiikan käytännöt, 3) politiikan sisällöt. Luokka ”ihminen” sisältää julkaisut, joissa kuvataan poliitikon persoonaa, arkea ja vapaa-aikaa, esimerkiksi perhettä, ystäviä, harrastuksia tai vaikkapa mökkimaisemia. ”Politiikan käytännöt” sisältää julkaisut, joissa korostuu politiikka työnä ja prosesseina, esimerkiksi tapaamiset, vaalityö, hallituksen ja eduskunnan kokoontumiset, mediaesiintymiset. ”Politiikan sisällöt” sisältää julkaisut, joissa poliitikko kuvaa puolueensa arvoja, tavoitteita, poliittisten päätösten tai tapaamisten sisältöjä. Emme ottaneet mukaan esimerkiksi politiikka-alojen luettelointia (”keskustelimme talouspolitiikasta ja EU:sta”), vaan julkaisun täytyi sisältää edes hieman sisällöllistä kuvausta. Pyrimme laittamaan julkaisut (sisältäen kuvan ja kuvatekstin) ensisijaisesti yhteen luokkaan, mutta jos ne kuuluivat selkeästi kahteen

luokkaan tai jos kuva ja kuvateksti kuuluivat eri luokkiin, laitoimme saman kuvan useampaan luokkaan. Esimerkiksi kun kuvassa oli poliitikon vauvan varpaat ja kuvatekstissä kerrottiin poliitikon puolueen pyrkimyksistä uudistaa vanhempainvapaaajärjestelmää, julkaisu luokiteltiin luokkiin ihminen ja politiikan sisällöt.

Edellä kuvatun analyttisen jaottelun lisäksi teimme joitakin kuvailevia jaotteluja. Osana sukupuolittuneen politiikan analyysiamme luokittelimme kuvat sen mukaan, oliko niissä feminististä tai tasa-arvopoliittista sisältöä; tämä mahdollistaa sukupuolen tarkastelun paitsi politiikan representaatioissa, myös politiikan sisällöissä. Laitoimme kuvan luokkaan ”tasa-arvo”, mikäli siinä oli eksplisiittistä tasa-arvopoliittista sisältöä. Koska luokkaan kuuluvia kuvia oli hyvin vähän, muutimme luokittelua hyväksymällä myös maininnan tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta tai feminismistä, kunhan kyse ei ollut selkeästi jostain muusta politiikka-alasta, kuten koulutuksen tasa-arvosta. Silti tasa-arvopoliittista sisältöä oli hämmästyttävän vähän. Lisäksi erittelimme pelkkien kuvien sisältöä sen mukaan, oliko kuvassa 1) vain poliitikko itse, 2) poliitikko ja muu tai muita ihmisiä, 3) muita ihmisiä kuin poliitikko vai 4) ei ihmisiä, tai oliko kuva 5) selfie eli omakuva, siis poliitikon tai jonkun muun kuvassa olevan ihmisen ottama kuva itsestä. Nämä luokittelut auttoivat meitä lopulta hahmottamaan lähinnä kollektiivisen toiminnan näkymistä kuvissa, eikä niillä ole suurta roolia analyysissa. Emme ole luokitelleet erikseen, mikäli julkaisu on toisen käyttäjän kuvan uudelleenjako, koska niitä oli aineistossa vähän (joskin tarinoissa uudelleenjakoa oli enemmän). Emme myöskään luokitelleet hashtagia eli aihetunnisteita, koska tutkimillamme poliitikoilla oli hyvin erilainen tapa käyttää niitä, eivätkä kaikki käyttäneet niitä ollenkaan.

Koska aineistoa koodasi kaksi tutkijaa, analysoimme 20 prosenttia aineistosta uudestaan ristiin¹ testataksemme analysoijien välistä johdonmukaisuutta ja tutkimustulosten reliabiliteettia (inter-rater reliability)². Testasimme johdonmukaisuutta kaikkien kolmen analyttisen kategoriamme (ihminen, käytännöt, sisällöt) sekä tasa-arvon kategorian suhteen kuvien ja tarinoiden osalta. Vahvin yhteneväisyys koski muuttujaa ihminen³. Poliitiikan käytännöt ja sisällöt analysoitiin myös hyvin yhteneväisesti, joskin luokkien päällekkäisyys aiheutti vähäisiä tulkintaeroja⁴. Luokkien päällekkäisyys ja siitä syntyvät mahdolliset tulkintaerot onkin syytä ottaa huomioon jatkotutkimuksessa. Tasa-arvoa koskevan analyysin prosentuaalisen yhteneväisyyden ollessa erittäin korkea, tasa-arvoa koskeva κ -kerroin osoitti kuitenkin vain kohtalaista yhteneväisyyttä tarinoiden analyysin yhteydessä⁵. Tämä saattaa johtua tulkintaerojen lisäksi niin sanotusta Cohenin kapin paradoksista (Belur ym. 2021, 852) tasa-arvoa koskevien julkaisuiden määrän ollessa kovin pieni aineistossamme. Olemme ottaneet huomioon tulokset aineistomme tulkinassa.

Ensimmäisessä, kuvailevassa analyysiluvussa kuvaamme kaikkien viiden poliitikon Instagramin yleisilmeen sekä tarkastelemme aineistoa kokonaisuutena edellä kuvattujen luokittelujen mukaisesti. Sitä seuraavissa kolmessa analyysiluvussa keskitymme laadulliseen kuvien ja tarinoiden lähilukuun kunkin edellisessä luvussa esitellyn ihmisen, käytännöt ja sisällöt -luokan yhteydessä. Koodatessamme aineistoa kirjasimme samalla konkreettisempia kuvailuja julkaisuiden sisällöistä, joita tiivistimme temaattisiksi kokonaisuuksiksi (kuten arvot, konfliktit, äitiys) ja hyödynsimme epäpolitisoitumista ja politisoitumista koskevassa sisällönanalyysissamme. Valitsimme lähilukuun havainnollistavia esimerkkejä määrällisessä sisällönanalyysissa esittelemistämme luokista, jotka toimivat laajempina kehityksenä laadulliselle analyysillemme.

HALLITUSVIISIKON ERILAISET TAVAT KÄYTTÄÄ INSTAGRAMIA

Hallitusviisikko erosi toisistaan niin kuvien määrän kuin niiden sisällönkin suhteen. Koska tarkastelemiemme poliitikkojen julkaisumäärät poikkeavat toisistaan varsin paljon, esitämme eri luokkiin kuuluvat julkaisut prosentteina kaikista poliitikon julkaisuista. Kuvat voivat kuulua useampaan luokkaan, joten prosenttien yhteistulos on enemmän kuin 100.

Opetusministeri ja vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Anderssonilla oli lokakuussa 2022 noin 68 300 seuraajaa Instagramissa. Vuonna 2021 hän julkaisi yhteensä 112 kuvaa ja 2022 huhtikuussa 48 tarinaa. Anderssonin vuosi 2021 alkoi esikoislapsen syntymällä, ja hän oli äitiysvapaalla kesäkuuhun 2021 saakka. Äitiysvapaastaan huolimatta hän julkaisi Instagramissa melko aktiivisesti läpi vuoden. Anderssonin Instagramille tyypillisiä ovat pitkät kuvatekstit, joissa hän kuvaa vasemmistoliiton arvoja ja poliittisia tekoja. Kuvat jäivät usein toissijaisiksi suhteessa kuvateksteihin: esimerkiksi vuoden mittaan hän julkaisi saman kuvan itsestään useampaan kertaan – kuitenkin uuden kuvatekstin kanssa.

Oikeusministeri ja ruotsalaisen kansanpuolueen puheenjohtaja Anna-Maja Henrikssonilla oli lokakuussa 2022 noin 8 200 seuraajaa. Henriksson erottuu viisikosta julkaisujensa määrällä: vaikka hän jäi 203 kuvaillaan Ohisalon taakse, hän on 274 tarinallaan viisikon selvästi aktiivisin Instagram-julkaisija. Huhtikuulle 2022 sattui lomamatka Leville, jonka tiimoilta Henriksson julkaisi paljon tarinoita. Henriksson dokumentoi vapaa-ajanviettoaan huomattavasti muita poliitikkoja enemmän.

Pääministeri ja sosiaalidemokraattisen puolueen puheenjohtaja Sanna Marinilla oli lokakuussa 2022 noin 984 000 seuraajaa, joka jätti viisikon toiseksi seuratuimmankin poliitikon, Anderssonin 68 300 seuraajallaan, kauas taakseen. Vuonna 2021 hän julkaisi yhteensä 176 kuvaa ja 2022 huhtikuussa 70 tarinaa. Marinin Instagram oli tarkasteluajankohtana pääministerin virallinen tili, jonka kuvista valtaosa vaikutti ammattivalokuvaajan ottamilta, vaikkei kuvaajaa mainitakaan julkaisuissa. Marinin Instagram-julkaisut kuvaavat ennen kaikkea pääministerin työtä ja Marinia tässä roolissa, huomattavasti vähemmän Marinin persoonaa, henkilökohtaista elämää tai edes hänen poliittisia arvojaan ja tekojaan.

Sisäministeri ja vihreiden puheenjohtaja Maria Ohisalolla oli lokakuussa 2022 noin 40 200 Instagram-seuraajaa. Vuonna 2021 Ohisalo julkaisi tarkastelemistamme poliitikoista eniten kuvia, 330 kuvaa. Hän julkaisi 2022 huhtikuussa 59 tarinaa. Ohisalon julkaisuissa näkyi puoluejohtajan rooli, sillä vihreiden vaalityö korostui niissä. Hänen julkaisuissaan tuli esiin myös politiikan kollektiivinen luonne: etenkin vihreiden aktiviteetit ja yhteistoiminta olivat keskeisessä roolissa.

Valtionvarainministeri ja keskustan puheenjohtaja Annika Saarikolla oli lokakuussa noin 10 400 seuraajaa. Vuoden 2021 alussa Saarikko toimi tiede- ja kulttuuriministerinä, mutta siirtyi toukokuussa 2021 valtiovarainministerin tehtävään. Saarikko julkaisi Instagramissa vähiten kuvia, mutta toiseksi eniten tarinoita: hän julkaisikin huhtikuussa 2022 tarinoita enemmän (99) kuin kuvia koko vuonna 2021 (94). Poliittisella arvopuheella oli keskeinen rooli Saarikon julkaisuissa, joissa puhuteltiin erityisesti keskustan kannattajia.

Taulukko 2. Instagram-kuvat vuodelta 2021

	Kuvia kpl	Ihminen %	Käytännöt %	Sisällöt %	Tasa-arvo %
Andersson	112	35	23	65	20
Henriksson	203	48	50	18	3
Marin	176	9	78	30	3
Ohisalo	330	20	69	34	7
Saarikko	94	39	47	30	4

Tarkasteluajankohtana kuvissa näkyivät ajankohtaiset aiheet, kuten kuntavaalit ja aluevaalit, korona, politiikan sykliin ja vuodenkiertoon kuuluvat asiat kuten budjettiriihi ja juhlapäivät. Poliitikkojen Instagramin sisältö ei kuitenkaan ole leimallisesti päivänpoliittista, eivätkä perinteiselle medialle tyypilliset politiikka-aiheet, kuten gallupmittaukset tai hallituksen ja opposition väliset erimielisyydet juurikaan näy poliitikkojen julkaisuissa.

Taulukko 3. Instagram-tarinat huhtikuulta 2022

	Tarinoita kpl	Ihminen %	Käytännöt %	Sisällöt %	Tasa-arvo %
Andersson	48	8	38	56	0
Henriksson	274	30	61	15	0
Marin	70	7	89	9	0
Ohisalo	59	8	85	10	2
Saarikko	99	27	80	3	0

Tarinat muistuttavat sisällöltään poliitikkojen muuta Instagramia, mutta niiden suhteellinen määrä on paljon suurempi: tarinoita on yhden kuukauden tarkasteluajankohdalta yli puolet siitä, mitä julkaisuja koko vuonna 2021. Tyypillisesti samasta tilanteesta on useita tarinoita, ja osa niistä on muiden käyttäjien tarinoiden uudelleenjakoja. Tarinoissa korostuvat kuvia enemmän ajankohtaiset poliittiset aiheet, joita huhtikuussa 2022 olivat etenkin Ukrainan sota, Suomen Nato-jäsenyys, hoitajien palkkataistelu ja budjettiriihi. Tarinoissa hyödynnetään usein Instagramin visuaalisia ja teknisiä elementtejä, kuten erilaisia tekstejä, kuvakaappauksia mediasta tai sosiaalisesta mediasta, toisten käyttäjien merkitsemistä ja uudelleenjakoja. Sisällöltään ne ovat pelkistettyjä, mutta poliitikot voivat liittää niihin linkkejä, musiikkia tai giffejä, eli lyhyitä animoituja videotiedostoja.

Tarkastelemillamme poliitikoilla oli erilainen tyyli tuoda henkilökohtaista elämäänsä Instagramiin (luokka ihminen). Kuten taulukoista 2 ja 3 voi havaita, Anderssonin kuvissa yhdistyvät

ihminen ja politiikka: 35 prosenttia kuvista kuvasi hänen yksityiselämäänsä, esimerkiksi arkea pienen lapsen äitinä, luettuja kirjoja, vapaa-aikaa, mutta yleensä yhdistettynä politiikan sisältöjen kuvaamiseen pitkien kuvatekstien muodossa. Tarinoissa, joissa pitkiä tekstejä on hankala käyttää, Andersson kuvasi vain vähän henkilökohtaista elämäänsä (8 %). Yksityiselämäänsä kuvasivat erityisen paljon Henriksson (48 % kuvista ja 30 % tarinoista) sekä Saarikko (39 % kuvista ja 27 % tarinoista). Heillä yksityiselämän kuviin liittyi harvoin poliittista sisältöä, sen sijaan he kuvasivat luontomaisemia, ruoka-annoksia, ulkoilua ja kuntoilua sekä ajanviettoa perheen tai lähipiirin kanssa. Ohisalo kuvasi yksityiselämäänsä 20 prosentissa kuvista ja 8 prosentissa tarinoista: ne liittyivät ulkoiluun, kuntoiluun ja muihin harrastuksiin, kuten tietokonepeleihin. Marin julkaisi hyvin vähän yksityiselämästään – vain 7 prosenttia sekä kuvista että tarinoista. Kuvista valtaosa oli kesälomalta, jolloin Marin esimerkiksi tapasi ystäviään; tarinoissa hän esitteli urheiluvoitoksiaan. Marinin perhe tai äitiys näkyi harvoin kuvissa edes viitteellisesti.

Politiikan käytännöt olivat tutkimiemme poliitikkojen Instagramin keskeisintä sisältöä. Taulukoista 2 ja 3 näkyy, että vähiten poliitikon työn käytäntöjä kuvasi Andersson, 23 prosentissa kuvista ja 38 prosentissa tarinoista, silloinkin harvoin ilman poliittista sisältöä. Osasyys voi olla Anderssonin äitiysvapaa, jolloin hän kuvasi hieman muuta vuotta vähemmän käytäntöjä. Muut poliitikot dokumentoivat ahkerasti poliitikon työtä: edustustapaamisia, mediatapaamisia, työmatkoja, puolueen tilaisuuksia, puheita, ministerin työpäivää, hallituksen ja eduskunnan istuntoja. Näissä käsitellyjä asioita kuitenkin kuvattiin melko harvoin mainintaa enempää. Kesäkuussa 2021 aikana järjestetyt kuntavaalit sekä tammikuussa 2023 järjestetyt aluevaalit näkyivät kaikkien poliitikkojen Instagramissa vaalityön kuvailuna, tosin aluevaalit huomattavasti vähemmän. Henrikssonin ja Saarikon kuvista noin puolet kuvasi politiikan käytäntöjä, Henrikssonin tarinoista 61 prosenttia ja Saarikon 80. Ohisalo kuvasi politiikan käytäntöjä paljon: kuvista 69 ja tarinoista 85 prosenttia kuvasi käytäntöjä, etenkin vihreiden vaalityötä, mutta myös esimerkiksi edustusvierailuja. Marinin Instagram on lähes pelkästään pääministerin työn käytäntöjen kuvaamista, sillä 78 prosenttia kuvista ja peräti 89 prosenttia tarinoista kuvaa politiikan käytäntöjä: pääministeri vierailee eri paikoissa, osallistuu kokouksiin, puhuu medialle, lähettää juhlapäivän toivotuksia ja tekee päätöksiä.

Taulukoista 2 ja 3 voi myös havaita, että politiikan sisältöjen kuvailussa Andersson erottui selvästi muista poliitikoista pitkien kuvatekstiensä ansiosta: 65 prosenttia hänen kuvistaan ja 56 prosenttia tarinoista käsitteli politiikan sisältöjä, kuten kunnallispolitiikkaa eli Turun kaupungin asioita, sekä opetusministerin vastuualueita, kuten varhaiskasvatusta, koulutusta eri asteilla ja kulttuuria. Ne yhdistyivät perinteisiin vasemmistoliiton teemoihin, kuten työ- ja talouspolitiikkaan, hyvinvointiin ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Tarinoissa esillä oli myös hoitajien palkkataistelu ja vihreä siirtymä. Henriksson käsitteli politiikan sisältöjä kuvissaan vähiten (18 %), suunnilleen yhtä paljon kuin tarinoissa (15 %), silloinkin yhdistettynä politiikan käytäntöihin. Marinin, Ohisaloon ja Saarikon kuvista noin kolmanneksessa ja tarinoista noin kymmenyksessä (Saarikolla vain 3 %) kuvataan politiikan sisältöjä. Niissä korostuu rooli ministerinä ja puoluejohtajana: Henrikssonilla oikeusvaltio ja ihmisoikeudet, ruotsin kielen asema, yrittäjyys ja talouskasvu, Ohisalolla sisäministeriön hallinnonala sekä sosiaalipolitiikka ja ympäristöasiat, Marinilla hallituksen koronapäätökset sekä sosiaalidemokraattien vaaliteemat.

Myös politiikon ja puolueen arvot ja poliittiset tavoitteet näkyivät politiikan sisällöissä. Etenkin Saarikko korosti arvoja, joiden keskiössä olivat suomalaiset perheet, maatalousyrittäjät, alueiden asema ja talouskasvu. Myös Anderssonin julkaisuissa vasemmistoliiton arvot, kuten oikeudenmukaisuus, tasa-arvo ja kestävä kehitys ovat keskeisiä. Marinin Instagramissa politiikan sisältöjä kuvataan luettelomaiseen ja lakoniseen tyyliin, eikä niistä saa käsitystä hänen omista poliittisista arvoistaan tai teoistaan. Näiden kahden vasemmistopoliitikon välillä onkin vahva kontrasti: siinä missä Andersson korostaa vasemmistolaisia arvoja ja aatetta, näyttäytyy Marin Instagramissa pikemmin prosesseja kuvaavana hallintohenkilönä. Koronapäätösten lisäksi viisikon Instagramissa oli jonkin verran mainintoja muista hallituksen toimenpiteistä ja eduskunnan tekemistä päätöksistä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja perhevapaauudistus näkyivät kaikkien julkaisuissa.

Taulukoista 2 ja 3 näkyy myös, että tasa-arvoon liittyviä sisältöjä oli hyvin vähän. Hallitus sitoutui ohjelmassaan kunnianhimoiseen tasa-arvopolitiikkaan, joten sen sisältöjen tarkastelu on perusteltua myös Instagramissa, vaikkei siitä voikaan vetää johtopäätöksiä hallituksen tasa-arvopolitiikasta. Selkeä poikkeus on Andersson, jolle tasa-arvo on ilmastokysymysten ohella tärkeä teema, vaikkeivat ne liity suoraan hänen tehtävänsä opetusministerinä. Viidennes Anderssonin kuvajulkaisuista käsittelee tasa-arvoa. Tarkasteluajankohtana tasa-arvokysymykset eivät näkyneet suoraan Anderssonin tarinoissa, mutta hän teki useita tarinoita hoitajien palkkaustalusta. Seuraavaksi eniten tasa-arvomainintoja oli Ohisaloon kuvissa (7 %), liittyen esimerkiksi tyttöjen, naisten ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksiin, perhevapaauudistukseen, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan sekä miesten ja poikien asemaan. Henrikssonilla ja Marinilla tasa-arvo mainittiin kolmessa prosentissa kuvista, Henrikssonilla oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien kysymysten kuten naisten oikeuksien ja naisiin kohdistuvan väkivallan yhteydessä ja Marinilla pääministerin työn käytännöissä, esimerkiksi Pride-viikon toivotuksena ja tasa-arvopalkinnon jakamisena. Marin kuitenkin tapasi usein naispolitiikkoja ja -vaikuttajia, kuten komissaari Jutta Urpilaisen (Marin 1.11.2021), Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenin (Marin 5.10.2021) ja Viron pääministeri Kaja Kallaksen (Marin 4.10.2021). Saarikko puolusti etenkin keskustalle tärkeää suomalaisen naisen ”valinnanvapautta” perhevapaauudistuksen yhteydessä, toisin sanoen sitä, että äidit käyttävät valtaosan perhevapaista. Tarinoissa tasa-arvo ei näkynyt kenelläkään tarkastelemallamme poliitikolla lähes ollenkaan.

POLIITIKON PERSOONA JA ARKI TUOVAT ARVOT JA SUKUPUOLEN MUKAAN POLITIIKKAAN

Kuten määrällinen tarkastelu osoitti, Instagram on tutkimillemme poliitikoille ennen kaikkea työväline. Se ei ole Instagramille ominaiseen tapaan arjen politiikkaa siinä mielessä, että poliittiset kysymykset jäsenettäisiin ensi sijassa henkilökohtaisten kokemusten ja intressien ympärille (ks. Highfield 2016), vaan politiikka on parlamentaarista asiapolitiikkaa, kuten hallitus- ja eduskuntatyöskentelyä, vaalityötä ja erilaisten sidosryhmien tapaamista. Silti henkilökohtaisella on tärkeä rooli Instagramin sukupuolittuneessa politiikassa, mikä näkyy etenkin luokan ihminen julkaisuissa.

Aiemmassa poliitikkojen Instagramin käyttöä koskevassa tutkimuksessa henkilökohtaisen ja ammatillisen sisällön yhdistämistä on pidetty Instagramissa tapahtuvan poliittisen kommunikaation keskeisenä piirteenä, mutta henkilökohtainen sisältö on määritelty ei-poliittiseksi (Bast 2021). Tutkimamme poliitikot kuitenkin viestivät Instagramissa omasta ja puolueensa arvoista ja ideologioista monin tavoin henkilökohtaisen kautta, vaikkakin usein hienovaraisesti. Esimerkiksi Anna-Maja Henrikssonin kuva rapujuhlista (Henriksson 4.9.2021) kuvaa suomenruotsalaista kulttuuria, Annika Saarikon kuva lehmistä laitumella (Saarikko 22.5.2021) keskustalaista mielenmaisemaa ja Maria Ohisaloon kuva itsestään kävelemässä pitkospuilla (Ohisalo 4.4.2021) vihreiden ympäristöarvoja. Arkisilla kuvillaan poliitikot esittävät lähestyttävän version itsestään samalla kun tuovat esiin arvojaan poliittikkoina (Lalancette ja Raynauld 2019).

Ihminen-kategorian kuvien keskeinen funktio näyttääkin olevan omien ja puolueen poliittisten arvojen eikä henkilökohtaisen elämän esiin tuominen. Vaikka Instagram alustana korostaa henkilökohtaisuutta ja kokemuksellisuutta (Kanai 2017; Mahoney 2020), intiimiyttä (Dobson ym. 2018; Soronen ja Koivunen 2022) ja autenttisuutta (Savolainen ym. 2022), eivät tutkimiemme poliitikkojen ihminen-kategorian kuvat ja tarinat ole sisällöltään erityisen intiimejä, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Esimerkiksi Anderssonin kuvista löytyy päiväunihetki vauvan kanssa (Andersson 14.7.2021), Marinilta hääkuva tekstillä ”hyvää ensimmäistä hääpäivää rakas” (Marin 1.8.2021) ja Ohisaloilta kuva neuvolakäynniltä raskausuutisineen (Ohisalo 7.7.2021). Pääsääntöisesti ihminen-kategorian kuvat ovat kuitenkin sellaisia – esimerkiksi kuvia luonnosta, harrastuksista tai lomaviihtä – jotka eivät paljasta kovinkaan paljon poliitikon henkilöstä.

Henkilökohtainen ja arkeen liittyvä Instagram-kuvasto politisoi sukupuolta tekemällä näkyväksi naistapaista poliittista toimijuutta. Tarkastelemamme poliitikot kääntävät vapaa-ajan kuvauksillaan hierarkkisoivia sukupuolittuneita politiikan merkityksiä voimaannuttavaksi representaatiopolitiikaksi. Tämä näkyy etenkin naistapaisina pidettyjen askareiden ja äitiyden kuvissa. Hallitusviisikon julkaisuissa muun muassa leivotaan, ihastellaan kukkia ja pyykkätään:

Pyykkien ripustaminen – niin arkinen ja tylsä juttu – on sekin kesällä jotenkin kivempaa. Tuuli tekee työtään ilta-auringossakin. (Saarikko 18.7.2021.)

Hallitusviisikon ikä ja sukupuoli ovat herättäneet runsaasti myönteistä mediahuomiota Suomessa ja ulkomailla, mutta myös vihapuhetta (Meriläinen 2022) ja sukupuolittunutta kritiikkiä. Esimerkkejä ovat vähättelevät nimitykset, kuten huulipunahallitus, huulipunatyöt ja Tampax-tiimi tai kehotukset mennä ”leipomaan tai täyttämään pyykkikone” (Van Sant ym. 2021). Myös jotkut toimittajat ovat kritisoineet hallitusta kokemattomuudesta ja vakuuttavuuden puutteesta iän ja sukupuolen vuoksi, ilman mainintaakaan politiikan sisällöistä (esim. Petäistö 2020). Yhteistä kritiikille on naiseuden ja naiselliseksi miellettyjen ominaisuuksien tai olemuksen liittäminen epäpätevyyteen.

Instagramin henkilökohtaisuutta ja arjen poliittikkaa korostavien konventioiden puitteissa poliitikkojen on mahdollista yhdistää feminiininen, arkinen ja lähestyttävä ihminen työhönsä vakavasti suhtautuvaan poliittiseen johtajaan (ks. Lalancette ja Raynauld 2019) ja samalla määritellä uudelleen poliittikkoutta niin, että myös naistapainen poliittinen johtajuus näyttyy mahdollisena. Se, että Saarikko Instagram-julkaisuissaan vuoroin kokoontuu budjettiriiheen päättämään

valtion taloudesta ja vuoroin ripustaa pyykkejä osoittaa, etteivät nämä toimet sulje toisiaan pois. Arkisten toimien esittelyä voikin ajatella sukupuolittuneena representaation politiikkana, joka haastaa politiikan miesnormia laajentamalla kuvastoa poliitikosta ja pätevydestä (ks. Liu 2019). Samalla poliitikot mukailevat menestyksekkääseen Instagram-itserepresentaatioon kuuluvaa vaatimusta lähestyttävyydestä (ks. Savolainen ym. 2022) osoittamalla, että poliittisia päätöksiä tekevät ihmiset ymmärtävät kansalaisten arkea, koska elävät sitä itsekin.

Sukupuolen politisoiminen yhdistyy poliittisiin arvoihin etenkin kuvissa, joissa näkyvät poliitikon äitiys, perhe ja läheiset. Ohisalo ja Andersson olivat vanhempainvapaalla osan aikaa tarkasteluajanjaksostamme, ja myös Saarikko on ollut äitiysvapaalla ministerin tehtävästä. Ohisalon ja Anderssonin kuvissa näkyvät raskaus tai vauva (esim. Ohisalo 7.7.2021). Perhe on läsnä myös Saarikon ja Henrikssonin kuvissa (esim. Henriksson 12.12.2021; Saarikko 8.1.2021). Poliitikot eivät kerro näissä julkaisuissa läheisistään mitään henkilökohtaista. Sen sijaan he kertovat itsestään poliitikkoina, jotka ovat myös äitejä, puolisoita, tyttäriä ja sisaria. Näiden roolien esiin tuominen murtaa käsitystä sukupuolettomasta, riippumattomasta ja vain ammatilleen omistautuneesta poliitikosta (ks. Acker 1990). Lisäksi perhekuviinsa poliitikot tuovat esiin poliittisia arvojaan ja tavoitteitaan, kuten Andersson pohdinnassaan vauva-arjesta ja vanhemmuudesta:

Onneksi saan elää maassa jossa on mahdollista kokea tätä, ja onneksi olemme uudistamassa vanhempainvapaita niin että se on vielä paremmin mahdollista useammalle. (Andersson 1.6.2021.)

Sanna Marin puolestaan on rajannut perheensä ja yksityiselämänsä Instagraminsa ulkopuolelle: perhe esiintyy kuvissa harvoin ja silloinkin yleensä viitteellisesti, esimerkiksi lomakuvan kuvatekstissä (Marin 7.7.2021). Sekä Marinin tapaa rajata perhe Instagraminsa ulkopuolelle, että Anderssonin ja Ohisalon tapaa ottaa raskaus ja vauva-arki mukaan, Saarikon kuvauksia pikkulapsiarjesta ja Henrikssonin julkaisuja aikuisten lasten kanssa vietetystä ajasta voi lukea politiikan sukupuolen politisoimisena, joka tapahtuu neuvotteluna yksityisen ja julkisen, vanhemmuuden ja poliitikkona toimimisen välillä. Neuvottelun on todettu olevan luonteenomaista itsen esittämiselle Instagramissa, jonka sisäinen logiikka on ristiriitainen ja jännitteinen – esimerkiksi huolella valikoidun kuvavirran tulisi antaa vaikutelma aidosta ja autenttisesta omasta itsestä (Savolainen ym. 2022, 571). Myös Instagramin sukupuolittunut politiikka syntyy jännitteestä esimerkiksi sen välillä, että vaikka symbolinen äitiys on ollut naispoliitikoita koskeva kulttuurinen vaatimus (van Zoonen 2006), konkreettinen vanhemmuuden ja poliitikon työn yhdistäminen ei ole vielä kukaan helppoa. Instagram tarjoaa naispoliitikoille tavan tuoda esiin ja ottaa kantaa tähän haastavaan sukupuolittuneeseen kaksoisrooliin ja siten politisoida vanhemmuuden ja työn suhdetta.

POLITIIKAN KÄYTÄNNÖT KUVAAVAT KOLLEKTIIVISTA TOIMINTAA, MUTTA EIVÄT KAMPPAILUJA

Kuten taulukoista 2 ja 3 voi havaita, suurin osa aineistomme julkaisuista kuului luokkaan politiikan *käytännöt*. Niiden ylikorostumista aineistossa voi pitää epäpolitisoina siltä osin, että politiikka näytetään käytännöllisenä pikemmin kuin ideologisenä toimintana. Poliittikkaa kuvataan esimerkiksi tapaamisina, hallituksen ja eduskunnan kokoontumisina sekä vaalityönä ja mediaesiintymisinä, mutta näissä tilanteissa tehtyjä poliittisia päätöksiä harvemmin esitellään tai perustellaan. Visuaalisuutta korostavassa Instagramissa kuvatekstit ovat usein lakonisia, kuten Marinin tapaamisesta komissaari Jutta Urpilaisen kanssa:

Hyvä tapaaminen komissaari @juttaurpilainen kanssa ajankohtaisista EU-aiheista. Kiitos keskustelusta. (Marin 1.11.2021.)

Vieläkin leimallisempi epäpolitisoitumisen piirre käytäntöjen kuvauksessa on se, että hallituksen keskinäiset konfliktit ja erimielisyydet puuttuivat hallitusviisikon Instagramista lähes kokonaan. Paitsi Instagramin samanmielistä affektiivista ilmapiiriä, tämä kuvastaa nykyisen poliittisen päätöksenteon teknokraattista ja managerialistista ihannetta, jossa politikoinnin sijaan tulisi laittaa ideologiset erimielisyydet sivuun ja pyrkiä tehokkaasti kohti yhteistä tavoitetta (Esmark 2020). Tässä pragmaattisessa, ongelmanratkaisuun orientoituneessa ja epäpolitisoituneessa toiminnan tyylissä poliittiset erimielisyydet ja politiikan ideologisuus näyttävät tehokkaan päätöksenteon esteinä (Ylöstalo 2020b; Ylöstalo ja Adkins 2020).

Perinteisessä mediassa usein korostetaan hallituspuolueiden tai hallituspoliitikkojen keskinäisiä erimielisyyksiä. Sen sijaan Instagramissa hallitus esittää oman päätöksentekonsa harmonisena ja yksimielisenä, tai ainakaan erimielisyyttä ei näytetä. Keväällä 2021 hallitus ajautui perinteisen median mukaan ”kriisiin” viikon kestäneessä budjettiriihessä johtuen hallituspuolueiden erimielisyydestä muun muassa kehyslityksistä (esim. Nurmi 2021). Instagramissa kriisi ei kuitenkaan näkynyt. Vaikka esimerkiksi Marin raportoi ahkerasti riiheen liittyvistä tapaamisista, niiden sisältöjä tai niihin liittyviä erimielisyyksiä ei raotettu muuten kuin kuvateksteillä ”Olen keskeyttänyt neuvottelut tältä päivältä” (Marin 23.4.2021) ja ”Olemme hallituspuolueina löytäneet sovun” (Marin 28.4.2021). Myös muut tarkastelemamme poliitikot korostivat sovun syntymistä sitä edeltäneen konfliktin sijaan. On ymmärrettävää, etteivät hallituksen ministerit eikä etenkin pääministeri korosta puolueiden keskinäistä erimielisyyttä kesken neuvottelujen. Perinteiseen mediaan verrattuna Instagram on kuitenkin tässä suhteessa epäpolitisoina: se asettaa näytille vain ne poliittiset konfliktit, jotka poliitikot haluavat yleisön näkevän. Samalla politiikan ideologinen luonne ja konfliktien merkitys politiikassa hämärtyvät (Jakonen 2020; Mouffe 2005).

Käytäntöjen runsaan kuvauksen politisoiva piirre on, että politiikka näytetään kollektiivisena toimintana. Vaikka sekä Instagramin että nykypoliittikan on sanottu henkilöityneen (Adam ja Maier 2010; Peng 2021), omassa aineistossamme politiikkaa tehdään ihmisten kanssa, ihmisille. Koska Instagram on poliitikoille ammatillisen toiminnan areena, kuvaamalla politiikkaan liittyviä verkostoja ja yhteistyötä he viestivät myös pitävänsä niitä tärkeinä (ks. Soronen ja Koinunen 2022). Kuvissaan poliitikot seisovat vaalitoreilla puoluetovereiden kanssa (esim. Ohisalo

16.10.2021), neuvottelevat hallituksen ministerien kesken (esim. Saarikko 23.4.2021), vierailevat sidosryhmien luona (esim. Andersson 16.9.2021), esiintyvät mediassa (esim. Marin 1.2.2021) ja saunovat ministerien kesken Kesärannassa (Marin 24.8.2021). Poliitikkojen Instagram näyttäytykin pikemmin verkostojen rakentamisena kuin pelkkänä suosion ja seuraajien määrän kalasteluna. Instagram-suosio ei heijastu välttämättä vaalimenestykseen, minkä vuoksi poliitikolle on tärkeämpää rakentaa sosiaalisessa mediassa verkostoja sekä luoda hyvä ja uskottava esitys itsestä ammattimaisena poliitikkona (ks. Soronen ja Koivunen 2022).

Politiikan käytäntöjen kuvauksessa on myös sukupuolta politisoivia piirteitä. Instagram tarjoaa perinteistä mediaa enemmän ja monipuolisempia naispoliitikkojen representaatioita (Brands ym. 2021). Naisten representaatio politiikassa on itsessään tasa-arvokysymys, mutta kuten edellä toimme esille, se on myös representaation politiikkaa, joka haastaa politiikan miesnormin (ks. Liu 2019). Siinä missä persoonan ja arjen kuvaukset yhdistävät poliittisen johtajuuden naistapaisiin arkisiin toimiin, naisministerien näyttäminen päätöksentekijöinä ja keskeisissä politiikan instituutioissa tekee näkyväksi naisia poliittisina toimijoina. Tutkimamme poliitikot esiintyvät Instagramissa pääasiassa perinteisessä poliitikon roolissa, konventionaalisesti pukeutuneena puhujanpöntössä, valtiovierailulla tai vaalitelalla. Poliitiikan miehistä perinnettä kantavien käytäntöjen kuvaaminen naispoliitikkojen toimesta, feminiiniseksi mielletyllä alustalla tuo esiin neuvottelun ja jännitteisyyden näiden maailmojen välillä.

Tutkimamme poliitikot myös rikkovat Instagramissa hienovaraisesti politiikan maskuliinisia konventioita. Hallitusviisikko esiintyi esimerkiksi huomattavan usein kuvissa toisten naisten kanssa: he kuvasivat tapaamisiaan toisten naispoliitikkojen ja naisvaikuttajien kanssa, tekivät vaalityötä toisten naisten kanssa sekä tapasivat vierailuillaan naisia ja myös nuoria ja lapsia. Poliitikka näyttäytyykin hallitusviisikon Instagramissa paljon naiskeskeisempänä kuin perinteisessä mediassa. Lisäksi hallitusviisikko hyödynsi Instagramin tyttökaveriestetiikkaa (Crepax 2020; Kanai 2017) keskinäisissä kuvissaan. Tyttökaveruus on Instagram-feminismille tyypillinen tapa viestiä naisten keskinäistä solidaarisuutta korostamalla hauskanpitoa ja samankaltaisuutta miellyttävällä ja lähestyttävällä tavalla. Se viestii sekä läheisyyttä toisten naisten kanssa että pidetyksi tulemistä toisten naisten taholta. (Emt.) Marinin omakuva auringonvalossa kylpevästä hallitusviisikosta on esimerkki tyttökaveriestetiikasta. Kaikki viisikon jäsenet jakoivat kuvan käyttäen aihetunnistetta #viisikko. Kuvatekstissä lukee:

Viisikko Kesärannassa. Luvassa saunomista ja rentoa yhdessäoloa. (Marin 24.8.2021.)

Tyttökaveruutta voi lukea sekä politiikan kollektiivisen luonteen että naisellisina pidettyjen läheisyyttä ja inhimillistä kanssakäymistä korostavien elementtien tuomisena osaksi poliitikokorepresentaatiota. Strategia on kuitenkin riskialtis: siinä missä läheisyyden ja ystävyyden korostaminen voi politiikan kaksoisstandardien puitteissa miesten kohdalla pehmentää imagoa ja tehdä poliitikkaa lähestyttävämmäksi, saattaa se naisten kohdalla vahvistaa stereotyyppistä kuvaa poliitikkaan kuulumattomasta naistapaisesta käytöksestä (Brands ym. 2021). Läheisyydestä viestiminen hallituspoliitikkojen kesken voi olla myös epäpolitisoivaa, sillä se korostaa yhtenäisyyttä ja häivyttää puolueiden ja puoluejohtajien näkemyseroja.

POLITIIKAN SISÄLTÖJEN KUVAUKSISSA KOROSTUVAT TEKOJEN SIJAAN ARVOT

Myös *politiikan sisällöt* ovat mukana Instagramin politiikassa. Erotuksena perinteiseen mediaan, vaaliväittelyihin tai eduskunnan täysistuntoihin Instagramissa julkaiseminen on omaehtoista. Omaa tai puolueen politiikkaa on mahdollista esitellä ilman toimittajien tai toisten puolueiden poliitikkojen kritiikkiä, vastaväitteitä ja lisäkysymyksiä (Brands ym. 2021). Tilin haltijalla on myös mahdollisuus poistaa kommentteja, estää käyttäjiä näkemästä sisältöä tai kirjoittamasta kommentteja. Poliittisia päätöksiä voi avata tai olla avaamatta niin paljon ja niin valikoiden kuin haluaa. Tutkimamme ministerit käyttävät tätä tilaa vaihtelevin tavoin.

Anderssonille Instagram on väline keskustella politiikasta ja tuoda esiin paitsi itselle ja vasemmistoliitolle, myös kansalaisille tärkeitä poliittisia teemoja ja päätöksiä. Budjettiriihen neuvotteluja koskevassa julkaisussaan hän kirjoittaa:

Aamulla kansalaisyhteiskunta vauhditti ilmastoriieksikin aiheellisesti kutsutun syksyn riien alkua näyttävällä ilmastomielenoitoksella. Teidän äänenne todella kuuluu Säätytalolla voimakkaana ja tavoite on yhteinen!

Teemme neuvotteluissa hartiavoimin töitä muun muassa jotta:

- ☞ Suomen päästövelka saadaan kurottua umpeen vuoteen 2035 mennessä.
- ☞ Saamme vahvistettua tieteen ja kulttuurin rahoitusta.
- ☞ Aggressiiviseen verovälttelyyn puututaan ja hyvinvointipalveluiden rahoitusta vahvistetaan. (Andersson 7.9.2021.)

Muilla tutkimillamme poliitikoilla sisällöissä korostuivat puolueen vaaliteemat ja arvot sekä oman ministeriön hallinnonalan kysymykset. Yhteistä kaikille tarkastelemillemme poliitikoille on, että heille tai puolueelle hankalat tai kiusalliset kysymykset eivät näy tarkoituksella valikoidussa kuvien ja tarinoiden virrassa vaan ihon epätäydellisyyksien tavoin nekin suodatetaan pois (ks. Savolainen ym. 2022), mikä samalla sulkee tilan poliittisilta kamppailuilta. Tämä sopii myös Instagramin konflikteja kaihtavaan ja myönteisiä affekteja korostavaan ilmapiiriin (Crepax 2020; Kanai 2017).

Kiistanalaisten kysymysten suodattaminen paljastui etenkin tarinoista (ks. taulukko 3), joissa korostuivat ajankohtaiset päivänpoliittiset aiheet. Siinä missä etenkin Henrikssonin ja Marinin tarinoissa oli paljon Nato-aiheisia julkaisuja, Anderssonin tarinoissa Natoa ei edes mainittu, vaikka keskustelu Suomen liittymisestä sotilasliittoon kävi kuumana huhtikuussa 2022. Anderssonin omalle puolueelle jäsenyys oli vaikea kysymys, sillä vasemmistoliitto on aiemmin vastustanut jäsenyyttä. Marinin tarinoista puolestaan puuttui kokonaan hoitajien palkkataistelu, joka niin ikään oli huhtikuun 2022 tärkeimpiä politiikan uutisaiheita perinteisessä mediassa. Marinin johtamalle sosiaalidemokraattiselle puolueelle hallituksen haluttomuus tukea hoitajien palkkataistelua on kiusallista, puhumattakaan hallituksen suunnitelmista rajoittaa hoitajien lakko-oikeutta.

Politiikan sisällöissä hallituspoliitikot kuitenkin haastoivat etenkin oppositiopuolueita ja yksittäisiä oppositiopoliitikkoja, toisinaan myös hallituskumppaneita. Andersson moitti (”oppositio elää [...] toisella planeetalla”) kokoomuksen ja perussuomalaisen talouspolitiikkaa (esim. Andersson 15.9.2021). Ohisalo kritisoi kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpon puolustamaa

kokoomuksen talouspoliittista linjaa muun muassa ympäristövelan huomiotta jättämisestä (Ohisalo 1.11.2021). Myös budjettineuvotteluja koskevat erimielisyydet tulivat Instagram-julkaisuissa esiin, mutta yleensä piiloisesti, jo laantunutta konfliktia ja syntyneitä sopua korostaen (esim. Henriksson 28.4.2021). Saarikon väliriihineuvotteluja koskevassa päivityksessä näkyy harvinainen esimerkki ääneen lausutusta konfliktista hallituksen sisällä, jossa hän toteaa, ettei ”käy kiistäminen, että keskusta ja vasemmisto ajattelevat monesta asiasta eri tavalla” (Saarikko 28.4.2021). Avaamatta jää kuitenkin se, mistä konkreettisista erimielisyyksistä on kyse. Poliittiset ristiriidat, erimielisyydet ja konfliktit ovat kuitenkin hyvin pienessä osassa tutkimiemme poliitikkojen Instagram-julkaisuissa.

Politiikan sisällöissä sukupuolta sekä politisoitiin että epäpolitisoitiin. Kuten toimme aiemmin esiin, tasa-arvoon liittyvät sisällöt olivat tarkastelemiemme poliitikkojen Instagramissa hyvin vähäisiä, mutta eivät täysin näkymättömiä (ks. taulukot 2 ja 3). Ministerit toivat esiin hallituksen tasa-arvopoliittisia tekoja, kuten perhevapaa uudistuksen. Tutkimiemme poliitikkojen tasa-arvopoliittiset julkaisut Instagramissa ovat kuitenkin etupäässä arvopuhetta, eivät poliittisia tekoja:

Mä uskon Suomeen, jossa ihmiset ovat yhdenvertaisia sukupuoleen, ihonväriin, seksuaaliseen suuntautumiseen tai mihin tahansa inhimilliseen ominaisuuteen katsomatta. (Ohisalo 17.5.2021.)

Tasa-arvon kehystäminen poliittisten tekojen sijaan arvoiksi, joihin voidaan sitoutua tekemättä mitään, on suomalaiselle tasa-arvopolitiikalle tyypillistä (Kantola ym. 2020). Se kuvaa tasa-arvon paradoksaalista asemaa yhtäältä tärkeänä yhteiskunnallisena arvona ja toisaalta kiistanalaisena kysymyksenä (Julkunen 2010). Hallitusviisikon tapa puhua tasa-arvosta pikemmin arvojen kuin tekojen kautta ei kuitenkaan sulje pois tekoja, sillä hallitus on kiistatta tehnyt kunnianhimoista tasa-arvopolitiikkaa ja saanut aikaan useita merkittäviä tasa-arvopoliittisia uudistuksia (Elomäki ja Ylöstalo 2023). Arvopuheen voi ajatella asettuvan osaksi Instagramin maltillista voimaantumisen tunnetta sisältöjen sijaan korostavaa feminismiä (ks. Caldeira ym. 2018; Mahoney 2020). Poliitikkojen tapauksessa arvopuheella voi kuitenkin olla myös konkreettisia seurauksia. Aineistossamme poliitikot ottivat arvopuheellaan kantaa muun muassa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksiin, seksuaaliseen häirintään, tyttöjen oikeuksiin maailmalla sekä naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. Näihin kaikkiin hallitus on myös tasa-arvopolitiikallaan tarttunut (ks. Sosiaali- ja terveysministeriö 2020).

Tasa-arvopoliittisten tekojen vähäinen näkyvyys hallitusviisikon Instagramissa osoittaa, että Instagramin sukupuoli- ja tasa-arvopolitiikka on ennen kaikkea representaatiopolitiikkaa ja josain määrin arvopolitiikkaa. Sen sijaan Instagram ei ole ainakaan oman tarkastelumme perusteella merkittävä konkreettisen tasa-arvopolitiikan tekemisen alusta. Andersson on tästä poikkeus, sillä hänen kuvajulkaisuissaan tasa-arvopolitiikka on keskeistä ja näkyy myös kuvauksina vasemmistoliiton ja hallituksen konkreettisista poliittisista toimista ja tavoitteista.

JOHTOPÄÄTÖKSET: INSTAGRAM SUKUPUOLITTUNEEN POLITIIKAN ALUSTANA

Olemme edellä analysoineet Instagramia sukupuolittuneen politiikan alustana kysyen, millaista Instagramin politiikka on ja millä tavoin se on sukupuolittunutta sekä millaisia epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen prosesseja Instagram alustana mahdollistaa ja kanavoi. Tarkastelumme osoittaa, että politiikka Instagramissa rakentuu jännitteessä ja neuvotteluissa parlamentaarisen politiikan maskuliinisten instituutioita ja prosesseja korostavien konventioiden sekä alustan feminiinisten arkea ja henkilökohtaisuutta korostavien konventioiden välillä. Kuten toimimme esiin, poliitikkojen Instagramin sisältö rakentuu vahvasti parlamentaarisen asiapolitiikan ympärille ja kuvaa politiikkaa työnä. Mukana on arkisen ja henkilökohtaisen kuvausta, mutta se ei ole luonteeltaan erityisen intiimiä tai avoimen poliittista.

Instagramin sukupuolittuneen politiikan voikin ajatella syntyvän erilaisten jännitteiden välissä, joita myös aiempi Instagram-tutkimus on tuonut esiin (esim. Savolainen ym. 2022; Soronen ja Koivunen 2022). Jännitteet ovat läsnä niin ihmisen, politiikan käytäntöjen kuin politiikan sisältöjenkin kuvauksissa. On *jännite julkisen ja yksityisen välillä*: politiikka julkisena, asiapohjaisena työnä ja Instagram henkilökohtaiseen, autenttiseen ja jopa tunnustukselliseen viestintään kutsuvana alustana. Tätä jännitettä poliitikot neuvottelevat esimerkiksi korostamalla ammattirooliaan, mutta tuomalla mukaan valikoituja välähdyksiä arjestaan, jotka kuvaavat pikemmin heidän poliittisia arvojaan kuin heitä henkilöinä. On myös *jännite maskuliinisen ja feminiinisen välillä*: poliitikkonaisen sukupuoli ja feminiinisyyttä korostava alusta sovitetaan politiikan miesnormiin. Jännitettä neuvotellaan esimerkiksi tuomalla naiselliseksi määritelty arki raskausvatsoineen, pikkulapsiaikoineen ja leipomisineen kehysriihien ja huippukokousten rinnalle. Sukupuolta ei häivytetä eikä politiikkaa eroteta yksityisestä. Lisäksi on *jännite poliitisten erojen sekä yhteistyön ja positiivisten affektien välillä*, joihin alustan konventiot ja siellä tapahtuva ammatillinen verkostoituminen kannustavat. Tätä jännitettä poliitikot neuvottelevat esimerkiksi kuvaamalla kollektiivista toimintaa, mutta jättämällä siihen kuuluvat konfliktit ulkopuolelle.

Instagramin sukupuolittunut politiikka rakentuu myös *epäpolitisoitumisen ja politisoitumisen jännitteessä*. Poliitiikkaa epäpolitisoidaan korostamalla yhteistyötä ja välttämällä ideologisia eroja ja konflikteja. Lisäksi politiikkaa kuvataan pikemmin prosesseina kuin sisältöihin vetoamalla. Omaehtoisessa poliittisessä viestinnässä myös kaihdetaan hankalia poliittisia kysymyksiä ja keskitytään onnistumisiin. Paitsi Instagramin affektiivista ilmapiiriä, tämä mukailee nykyisen poliittisen päätöksenteon teknokraattista ja managerialistista ihannetta. Instagramissa kuitenkin politisoidaan politiikkaa tuomalla esiin arvot poliittisten päätösten taustalla sekä korostamalla kollektiivista toimintaa. Lisäksi Instagramin käyttöä poliittisen viestinnän välineenä voi pitää kurotuksena kohti demokratialle keskeisiä avoimuutta ja moniäänisyyttä. Instagramissa tapahtuva vuorovaikutus olisikin kiinnostava jatkotutkimuksen aihe. Sukupuolittuneena politiikan alustana Instagram monipuolistaa politiikan representaatioita. Naispoliitikoille se tarjoaa paitsi perinteistä mediaa paremman näkyvyyden, myös mahdollisuuden neuvotella uudelleen poliittisen toimijuuden sukupuolittuneita rajoja. Neuvottelu tapahtuu *jännitteessä naistapaisen ja miestapaisen poliittisen toimijuuden välillä*: naispoliitikot yhtäältä mukautuvat miehille alun perin rakennettuihin poliittisiin instituutioihin ja rooleihin, toisaalta rakentavat omannäköistä poliittista roolia ja kuvastoa, jossa naiseus ja naisiin liitetyt piirteet voivat olla

myös tärkeä resurssi. Sukupuoli- ja tasa-arvopolitiikan näkökulmasta representaatiopolitiikan korostuminen ja tasa-arvopoliittisten sisältöjen vähäisyys kuitenkin herättävät kysymyksen, miten Instagramin naispoliitikoille ja feministiselle politiikalle tarjoamaa tilaa voisi käyttää paremmin myös konkreettisten tasa-arvopoliittisten tavoitteiden edistämiseen. Instagram on kiistatta politiikan tekemisen alusta, mutta kovin muutosvoimaiselta sen politiikka ei näytä.

KIITOKSET JA RAHOITUS

Kiitämme Emma Lambergia osallistumisesta aineistonkeruuseen. Kiitämme myös kahta anonymiä arvioijaa osuvista huomioista, jotka auttoivat meitä artikkelimme viestin kirkastamisessa ja sen tutkimuksellisen painoarvon parantamisessa.

Tutkimus on osa Koneen Säätiön rahoittamaa hanketta Tasa-arvoa taloustietoon, feminismiä finanssipolitiikkaan: Feministisen tiedon ja politiikan jännitteet strategisessa valtiossa (FEMTIE). Hanketta johtaa Hanna Ylöstalo ja sen tutkimusryhmään kuuluvat Heini Kinnunen, Emma Lamberg ja Inna Perheentupa.

VIITTEET

1. Analysoimme uudestaan koko aineistosta satunnaisesti valikoidut 184 kuvaa ja 110 tarinaa.
2. Käytimme Cohenin kappa -kerrointa, joka ottaa vastausten yhteneväisyyden lisäksi huomioon sattuman vaikutuksen tulokseen (Landis ja Koch 1977).
3. Tulokset osoittivat lähes täydellistä samanmielisyyttä kuvissa ja merkittävää samanmielisyyttä tarinoissa. Ihminen, kuvat $\kappa = .913$; ihminen, tarinat $\kappa = .781$.
4. Tulokset osoittivat merkittävää samanmielisyyttä. Käytännöt, kuvat $\kappa = .656$; käytännöt, tarinat $\kappa = .741$; sisällöt, kuvat $\kappa = .774$; sisällöt, tarinat $\kappa = .709$.
5. Tulokset osoittivat merkittävää samanmielisyyttä kuvissa ja kohtalaista samanmielisyyttä tarinoissa. Tasa-arvo, kuvat $\kappa = .768$, 97 %; tasa-arvo, tarinat $\kappa = .323$, 96 %.

LÄHTEET

- Acker, Joan. 1990. Hierarchies, jobs, bodies: a theory of gendered organizations. *Gender & Society* 4:2, 139–158.
- Adam, Silke ja Maier, Michaela. 2010. Personalization of politics: a critical review and agenda for research. *Annals of the International Communication Association* 34:1, 213–257.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2010.11679101>
- Banet-Weiser, Sarah. 2018. *Empowered: Popular feminism and popular misogyny*. Durham: Duke University Press.

- Bast, Jennifer. 2021. Politicians, parties, and government representatives on Instagram: a review of research approaches, usage patterns, and effects. *Review of Communication Research* 9. <https://www.rcommunicationr.org/index.php/rcr/article/view/108>
- Belur, Jyoti, Tompson, Lisa, Thornton, Amy, ja Simon, Miranda. 2021. Interrater reliability in systematic review methodology: exploring variation in coder decision-making. *Sociological Methods & Research* 50:2, 837–865. <https://doi.org/10.1177/0049124118799372>
- Brands, Charlotte, Kruikemeier, Sanne ja Trilling, Damian. 2021. Insta(nt) famous? Visual self-presentation and the use of masculine and feminine issues by female politicians on Instagram. *Information, Communication & Society* 24:14, 2016–2036. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.1962942>
- Caldeira, Sofia, De Ridder, Sander ja Van Bauwel, Sofie. 2018. Exploring the politics of gender representation on Instagram: self-representations of femininity. *DiGeSt: Journal of Diversity and Gender Studies* 5:1, 23–42. <https://doi.org/10.11116/digest.5.1.2>
- Chappell, Louise ja Waylen, Georgina. 2013. Gender and the hidden life of institutions. *Public Administration* 91:3, 599–615. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2012.02104.x>
- Crepax, Rosa. 2020. The aestheticisation of feminism: a case study of feminist Instagram aesthetics. *ZoneModa Journal* 10:1S, 71–81. <https://doi.org/10.6092/issn.2611-0563/10555>
- Dobson, Amy Shields, Carah, Nicholas ja Robards, Brady. 2018. Digital intimate publics and social media: towards theorizing public lives on private platforms. Teoksessa Amy Shields Dobson, Brady Robards ja Nicholas Carah (toim.), *Digital intimate publics and social media*. Cham: Palgrave Macmillan, 3–27.
- Elomäki, Anna ja Ylöstalo, Hanna. 2021. From promoting equality to managing gender equality policy. *International Feminist Journal of Politics* 23:5, 741–762. <https://doi.org/10.1080/14616742.2021.1880289>
- Elomäki, Anna ja Ylöstalo, Hanna. 2023. Tasa-arvopolitiikan onnistumiset, epäonnistumiset ja hiljaisuudet. *Politiikasta*. <https://politiikasta.fi/tasa-arvopolitiikan-onnistumiset-epaonnistumiset-ja-hiljaisuudet/> Viitattu 31.10.2023.
- Esmark, Anders. 2020. *The new technocracy*. Bristol: Bristol University Press.
- Fawcett, Paul, Flinders, Matthew, Hay, Colin ja Wood, Matt. 2018. Anti-politics, depoliticization, and governance. Teoksessa Paul Fawcett, Matthew Flinders, Colin Hay ja Matt Wood (toim.), *Anti-politics, depoliticization, and governance*. Oxford: Oxford University Press, 3–27.
- Flinders, Matthew ja Wood, Matt. 2014. Depoliticisation, governance and the state. *Policy & Politics* 42:2, 135–149. <https://doi.org/10.1332/030557312X655873>
- Ghosh, Sanjukta. 2016. Politics of representation. Teoksessa *The Wiley Blackwell encyclopedia of gender and sexuality studies*. <https://doi.org/10.1002/9781118663219.wbegss693>. Viitattu 15.12.2022.
- Gillespie, Tarleton. 2010. The politics of ‘platforms’. *New Media & Society* 12:3, 347–364. <https://doi.org/10.1177/14614448093427>
- Highfield, Tim. 2016. *Social media and everyday politics*. Cambridge: Polity Press.
- Jakonen, Mikko. 2020. *Konflikti: talous ja politiikka*. Helsinki: Into.
- Julkunen, Raija. 2010. *Sukupuolen järjestykset ja tasa-arvon paradoksit*. Tampere: Vastapaino.
- Junkkari, Marko. 3.10.2021. Uusi pääministeri Sanna Marin. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000008287216.html>. Viitattu 15.12.2022.
- Kanai, Akane. 2017. Beyond repudiation: the affective instrumentalisation of feminism in girlfriendly spaces. *Australian Feminist Studies* 32:93, 240–258.

- <https://doi.org/10.1080/08164649.2017.1407641>
- Kanai, Akane ja Dobson, Amy. 2016. Digital media and gender. Teoksessa *The Wiley Blackwell encyclopedia of gender and sexuality studies*. <https://doi.org/10.1002/9781118663219.wbegss653>. Viitattu 15.12.2022.
- Kantola, Johanna, Koskinen Sandberg, Paula ja Ylöstalo, Hanna. 2020. Tasa-arvopolitiikan suunnanmuutokset. Teoksessa Johanna Kantola, Paula Koskinen Sandberg ja Hanna Ylöstalo (toim.), *Tasa-arvopolitiikan suunnanmuutoksia: talouskriisistä tasa-arvon kriiseihin*. Helsinki: Gaudeamus, 7–30.
- Kantola, Johanna ja Lombardo, Emanuela. 2017. *Gender and political analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Lalancette, Mireille ja Raynauld, Vincent. 2019. The power of political image: Justin Trudeau, Instagram, and celebrity politics. *American Behavioral Scientist* 63:7, 888–924. <https://doi.org/10.1177/0002764217744>
- Landis, Richard ja Koch, Gary. 1977. An application of hierarchical kappa-type statistics in the assessment of majority agreement among multiple observers. *Biometrics* 33:2, 363–374. <https://doi.org/10.2307/2529786>
- Liu, Shan-Jan Sarah. 2019. Cracking gender stereotypes? Challenges women political leaders face. *Political Insight* 10:1, 12–15. <https://doi.org/10.1177/20419058198381>
- Mahoney, Cat. 2020. Is this what a feminist looks like? Curating the feminist self in the neoliberal visual economy of Instagram. *Feminist Media Studies* 22:3, 519–535. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1810732>
- Mahoney, Jamie, Feltwell, Tom, Ajuruchi, Obinna ja Lawson, Shaun. 2016. Constructing the visual online political self: an analysis of Instagram use by the Scottish electorate. *Politics on Social Media*, 3339–3351. <https://doi.org/10.1145/2858036.2858160>
- Meriläinen, Jari-Mikko. 2022. Marinin hallituksen ministereihin Twitterissä suunnattu vihapuhe. *Prologi: Viestinnän ja vuorovaikutuksen tieteellinen aikakauslehti* 18:1, 28–48. <https://doi.org/10.33352/prlg.122025>
- Mouffe, Chantal. 2005. *On the political*. Lontoo: Verso.
- Nurmi, Lauri. 21.4.2021. Riihi kriisissä: Marin keskeytti neuvottelut - Vanhanen poistui turhautuneena Säätytalolta, työllisyystoimissa umpisolmu. *Iltalehti*. <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/93254552-ce88-46f1-9a10-f755562dfdd2>. Viitattu 15.12.2022.
- Peng, Yilang. 2021. What makes politicians' Instagram posts popular? Analyzing social media strategies of candidates and office holders with computer vision. *The International Journal of Press/Politics* 26:1, 143–166. <https://doi.org/10.1177/1940161220964769>
- Pereira Caldeira, Sofia. 2021. 'It's not just Instagram models': exploring the gendered political potential of young women's Instagram use. *Media and Communication* 9:2, 5–15. <https://doi.org/10.17645/mac.v9i2.3731>
- Petäistö, Helena. 13.6.2020. Onko meillä todella varaa pitää hallitusta harjoittelupaikkana kokemuksen keräämiseen? MTV Uutiset. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/helena-petaiston-kolumni-onko-meilla-todella-varaa-pitaa-hallitusta-harjoittelupaikkana-kokemuksen-keräämiseen/7845938#gs.kpn1jy>. Viitattu 15.12.2022.
- Ritchie, Jessica. 2013. Creating a monster: online media constructions of Hillary Clinton during the democratic primary campaign, 2007–8. *Feminist Media Studies* 13:1, 102–119. <https://doi.org/10.1080/14680777.2011.647973>

- Rönblom, Malin. 2017. Analysing power at play: (re-)doing and analytics of the political in an era of governance. Teoksessa Malin Rönblom, Catherine Hudson ja Katherine Teghtsoonian (toim.), *Gender, governance and feminist analysis: missing in action?* Lontoo: Routledge, 162–180.
- Savolainen, Laura, Uitermark, Justus ja Boy, John D. 2022. Filtering feminisms: emergent feminist visibilities on Instagram. *New Media & Society* 24:3, 557–579.
<https://doi.org/10.1177/1461444820960074>
- Sørensen, Eva ja Torfing, Jacob. 2017. The Janus face of governance theory. Depoliticizing or repoliticizing public governance? Teoksessa Peter Fawcett, Matthew Flinders, Colin Hay ja Matt Wood (toim.), *Anti-politics, depoliticization, and governance*. Oxford: Oxford University Press, 22–48.
- Soronen, Anne ja Koivunen, Anu. 2022. Platformed intimacies: professional belonging on social media. *European Journal of Cultural Studies* 25:5, 1344–1360.
<https://doi.org/10.1177/13675494221079854>
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. 2020. Suomi tasa-arvon kärkimaaksi: hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2020–2023. *Julkaisuja* 2020:35. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.
- Van der Pas, Daphne Joanna ja Aaldering, Loes. 2020. Gender differences in political media coverage: a meta-analysis. *Journal of Communication* 70:1, 114–143. <https://doi.org/10.1093/joc/jqz046>
- Van Sant, Kristina, Fredheim, Rolf ja Bergmanis-Korats, Gundars. 2021. Abuse of power: coordinated online harassment of Finnish government ministers. <https://stratcomcoe.org/publications/abuse-of-power-coordinated-online-harassment-of-finnish-government-ministers/5>. Viitattu 15.12.2022.
- Vivienne, Sonja ja Burgess, Jean. 2012. The digital storyteller's stage: queer everyday activists negotiating privacy and publicness. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 56:3, 362–377.
<https://doi.org/10.1080/08838151.2012.705194>
- Ylöstalo, Hanna. 2020a. Depoliticisation and repoliticisation of feminist knowledge in a Nordic knowledge regime: the case of gender budgeting in Finland. *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 28:2, 126–139. <https://doi.org/10.1080/08038740.2020.1727008>
- Ylöstalo, Hanna. 2020b. The role of scientific knowledge in dealing with complex policy problems under conditions of uncertainty. *Policy & Politics* 48:2, 259–276.
<https://doi.org/10.1332/030557319X15707904457648>
- Ylöstalo, Hanna ja Adkins, Lisa. 2020. Economizing the political: Workfare reform in strategic management mode. *Current Sociology* 69:5, 723–741. <https://doi.org/10.1177/0011392120913579>
- Young, Iris Marion. 1990. *Justice and the politics of difference*. Princeton: Princeton University Press.
- van Zoonen, Liesbet. 2006. The personal, the political and the popular: a woman's guide to celebrity politics. *European Journal of Cultural Studies* 9:3, 287–301.
<https://doi.org/10.1177/13675494060666074>

Viitatut instagram-kuvat

- Andersson, Li. 1.6.2021. <https://www.instagram.com/p/CPk3JrTBrYO/>. Viitattu 15.12.2022.
- Andersson, Li. 14.7.2021. <https://www.instagram.com/p/CRT3svBhwgX/>. Viitattu 15.12.2022.
- Andersson, Li. 7.9.2021. <https://www.instagram.com/p/CThTFO2i0LI/>. Viitattu 15.12.2022.
- Andersson, Li. 15.9.2021. <https://www.instagram.com/p/CT1aFDRIbKl/>. Viitattu 15.12.2022.
- Andersson, Li. 16.9.2021. <https://www.instagram.com/p/CT4bCRYsNcX/>. Viitattu 15.12.2022.

- Henriksson, Anna-Maja. 28.4.2021. <https://www.instagram.com/p/CON7fCQgPFU/>. Viitattu 15.12.2022.
- Henriksson Anna-Maja. 4.9.2021. <https://www.instagram.com/p/CTaTC9TAVFX/>. Viitattu 15.12.2022.
- Henriksson, Anna-Maja. 12.12.2021. <https://www.instagram.com/p/CXZGCWHg2gu/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 1.2.2021. <https://www.instagram.com/p/CKwDlrEBbI/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 23.4.2021. <https://www.instagram.com/p/COA2FtAbtNK/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 28.4.2021. <https://www.instagram.com/p/CONTMJxBdTS/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 7.7.2021. <https://www.instagram.com/p/CRcebcjNDoG/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 1.8.2021. <https://www.instagram.com/p/CSCoyVbNwpK/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 24.8.2021. <https://www.instagram.com/p/CS9prPMtQsN/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 4.10.2021. <https://www.instagram.com/p/CUnAcZxt5OW/>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 5.10.2021. <https://www.instagram.com/p/CUot6IStIdp/?hl=fi>. Viitattu 15.12.2022.
- Marin, Sanna. 1.11.2021. <https://www.instagram.com/p/CVvPjzUtjUE/?hl=fi>. Viitattu 15.12.2022.
- Ohisalo, Maria. 4.4.2021. <https://www.instagram.com/p/CNQG7Osh81q/>. Viitattu 15.12.2022.
- Ohisalo, Maria. 17.5.2021. https://www.instagram.com/p/CO-Rzz2Nn_p/. Viitattu 15.12.2022.
- Ohisalo, Maria. 7.7.2021. <https://www.instagram.com/p/CRBKxNVtDc6/>. Viitattu 15.12.2022.
- Ohisalo, Maria. 16.10.2021. <https://www.instagram.com/p/CVFhjDzt-zF/>. Viitattu 15.12.2022.
- Ohisalo, Maria. 1.11.2021. <https://www.instagram.com/p/CVuj5CHtwV/>. Viitattu 15.12.2022.
- Saarikko, Annika. 8.1.2021. <https://www.instagram.com/p/CJy37PZBq1B/>. Viitattu 15.12.2022.
- Saarikko, Annika. 23.4.2021. <https://www.instagram.com/p/COANRtAB5Vk/>. Viitattu 15.12.2022.
- Saarikko, Annika. 28.4.2021. <https://www.instagram.com/p/CONWmcEh2Tq/>. Viitattu 15.12.2022.
- Saarikko, Annika. 22.5.2021. https://www.instagram.com/p/CPMGDA7tgu_/. Viitattu 15.12.2022.
- Saarikko, Annika. 18.7.2021. <https://www.instagram.com/p/CRemUfWoDzE/>. Viitattu 15.12.2022.

KIRJOITTAJATIEDOT

HANNA YLÖSTALO

YTT, dosentti, sosiologian yliopistonlehtori
Sosiaalitieteiden laitos
Turun yliopisto
hanna.ylostalo@utu.fi

HEINI KINNUNEN

FT, tutkija
Sosiaalitieteiden laitos
Turun yliopisto
heini.kinnunen@utu.fi